

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání, pokud jím byl potvrzen rozsudek prvního soudu pod I., t. j. ve výroku o vyjevovací přísaze a ve výroku útratovém, naproti tomu vyhověl dovolání v příčině výroku pod II., týkajícím se vydání dokladů, rozsudky obou nižších soudů zrušil a uložil prvnímu soudu, aby podle § 190 c. ř. s. přerušil řízení o žalobním nároku na předložení a odevzdání knih a dokladů, a pokračoval v něm až po výkonu přísahy vyjevovací.

D ů v o d y:

V souzeném případě jde o žalobu podle čl. XLII uvoz. zák. k c. ř. s., a to předně o složení přísahy vyjevovací, aby se zjistily doklady, o které žalobci jde, a pak o vydání těchto dokladů. V takovém případě nelze současně vydati rozsudek na složení přísahy vyjevovací i na vydání dokladů, když dosud nebyla vyjevovací přísaha složena. Teprve na základě složené vyjevovací přísahy bude žalobkyni možno blíže označit doklady, jichž vydání požaduje, takže dosud není dán podklad pro rozhodnutí, aby žalovaný mohl býti uznán povinným k jejich vydání. Žalobkyně také podle toho hledíc k ustanovení odstavce 3 čl. XLII řeč. zák., které je výjimkou z předpisu § 226 c. ř. s. o určitosti žalobní prosby, upravila žalobní žádost, vyhradivši si po složení vyjevovací přísahy oznámiti doklady, o jichž vydání žádá. Bylo proto vydati zatím jen rozsudek dílčí, odpovídající žalobní žádosti tak, jako se to stalo ve výroku rozsudku prvního soudu pod I., a řízení o druhé žádosti žalobní přerušiti podle § 190 c. ř. s. až do té doby, kdy žalovaný složí vyjevovací přísahu, neboť teprve pak bude možno doplniti návrh žalobní, aby konečný výrok rozsudečný byl určitý. Není přípustné, aby bližší určení předmětu a způsobu plnění bylo ponecháno v nejistotě a by rozsudek mohl po případě zavdati svojí nejasností a neurčitostí příčinu k novému sporu.

Čís. 16006.

Ochrana nesvéprávného nepominutelného dědice pozůstalostním soudem v nesporném řízení se týká jen číselného vyměření povinného dílu a jeho zajištění.

Pozůstalostní soud není oprávněn, aby v nesporném řízení zprostil povinný díl nepominutelného nezletilého dědice omezení svěřenským nástupnictvím, nařízeného poslední vůlí zůstavitelovou.

(Rozh. ze dne 7. dubna 1937, R I 1080/36.)

Poslední vůlí ustanovil zůstavitel universálním dědicem veškerého svého movitého a nemovitého jmění svého jediného syna Jana K-a s tím, že může podle libosti disponovati s tímto jměním teprve, až dosáhne věku 28 let; nedočká-li se tohoto věku a nebude-li mít žádných potomků, připadá celé dědictví stejným dílem Hlávkovým kolegím studentským a Národohospodářskému ústavu v Praze. Zůstavitelův syn Jan K.,

narozený dne 1. března 1928, se přihlásil k pozůstalosti ze závěti s dobrodiním inventáře, aniž se však zmínil o tom, zda si vyhrazuje povinný díl. Nižší soudy rozhodly, že svěřenské nástupnictví má se v pozemkových knihách poznamenati co do pěti osmin pozůstalostních nemovitostí, poněvadž nezletilý Jan K. má podle § 774 obč. zák. nárok, aby mu další tři osminy byly odevzdány zcela volně.

Nejvyšší soud zrušil z podnětu dovolacího rekursu svěřenských nástupníků usnesení obou nižších soudů jako zmatečná a uložil soudu první stolice, aby v řízení pokračoval a znova rozhodl.

D ů v o d y:

Dovolací rekurs svěřenských nástupníků jest podle § 46, odst. 2, zákona č. 100/1931 Sb. z. a n. podán pro nezákonnost, kterou spatřuji v tom, že se usnesení rekursního soudu příčí ustanovením §§ 774, 805 a 808 obč. zák. Leč před věcným řešením jest z úřadu zkoumati, zda mohlo býti o věci vůbec rozhodnuto v řízení nesporném. Podle § 1 zák. č. 100/1931 Sb. z. a n. smí býti tohoto zákona užito jen, má-li býti podle zákonných předpisů postupováno v soudním řízení nesporném. Otázka, zda a pokud má pozůstalostní soud v nesporném řízení pečovati o nesvéprávné nepominutelné dědice, jest upravena předpisy §§ 49, 92 a 162 nesp. pat. Podle § 49 se může soud, jestliže nepominutelní dědici jsou nezpůsobilí spravovati své jmění, spokojiti tím, že se k úhradě těchto nároků složí u něho část pozůstalostních věcí. k tomu se hodících, jež k této úhradě stačí. Ale i složení to může býti prominuto, je-li tu pozůstalostní nemovitost k zajištění se hodící. Podle § 92 č. 1 nesp. pat. zřídí soud z úřadu soupis pozůstalostního jmění, je-li nepominutelný dědic pod poručnictvím aneb opatrovnictvím. § 162 praví: Povstane-li pochybnost, zda nezletilý nebo chráněný nepominutelný dědic není zkrácen ve svém povinném dílu, musí býti z úřední povinnosti naléháno na to, aby byl podán výkaz o povinném dílu, zřízený podle ustanovení §§ 783 až 789 obč. zák. Ze srovnání řečených předpisů, v nichž § 774 obč. zák. není citován, plyne, že se ochrana nesvéprávného nepominutelného dědice v řízení pozůstalostním týká jen číselného vyměření povinného dílu a jeho zajištění. Není tudíž zákonného předpisu, že má býti v nesporném řízení postupováno i při řešení otázky, zda neplatnou jest výminka nebo závada, omezující povinný díl. Nebyly proto nižší soudy povolány k tomu, aby v nesporném řízení povinný díl nezletilého syna zůstavitelova zprostily omezení svěřenským nástupnictvím, nařízeným poslední vůlí zůstavitelovou. Učinily-li tak přes to, rozhodly o věci, o níž mělo podle zákona býti rozhodnuto sporným řízením. Jde tudíž o zmatečnost ve smyslu § 41, písm. d), zák. č. 100/1931 Sb. z. a n., již jest dbáti z moci úřední (§ 41, odst. 4, a § 46, odst. 3, téhož zákona) a bylo se usnésti, jak se stalo (§ 43, odst. 2, a § 46, odst. 3 řeč. zák.). Na pozůstalostním soudu bude, aby pokračoval v řízení, avšak toliko v mezích výtčených předpisy §§ 49, 92 a 162 nesp. pat. a aby znovu rozhodl o návrzích na odevzdání pozůstalosti.